

WSPÓŁPRACA MIASTA GDAŃSKA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W ROKU 2008 – SPRAWOZDANIE

Sprawozdanie z wykonania uchwały nr XII/298/07 Rady Miasta Gdańska z dnia 30 sierpnia 2007 roku w sprawie przyjęcia „Programu Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2008”.

Wydział Spraw Społecznych, Urząd Miejski w Gdańsku

Maj 2009

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
PERCEPCJA WSPÓŁPRACY - PERSPEKTYWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W GDAŃSKU	5
WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA MIASTA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	8
WSPÓŁPRACA FINANSOWA MIASTA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	12
1. Pomoc społeczna	13
2. Edukacja	14
3. Kultura.....	14
4. Sport	15
5. Wsparcie organizacji pozarządowych, wolontariat	16
6. Demokracja i prawa człowieka	16
7. Wypoczynek dzieci i młodzieży.....	166
8. Zdrowie	17
9. Zapobieganie alkoholizmowi i narkomanii	17
10. Ochrona środowiska.....	17
11. Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy.....	18
12. Podsumowanie	19
WNIOSKI I REKOMENDACJE	20

WSTĘP

Współpraca Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi opiera się na corocznie przyjmowanym przez Radę Miasta Gdańska Programie Współpracy. W roku 2008 „Program Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2008” przyjęty został uchwałą nr XII/298/07 dnia 30 sierpnia 2007 roku. Dokument ten wypracowany został na zasadach partnerskich i przy uwzględnieniu konsultacji społecznych wspólnie przez przedstawicieli sektora samorządowego jak i pozarządowego, zebranych w grupie roboczej - Gdańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

W dokumencie powyższym, w oparciu o działania i kierunki wyznaczone w lokalnych dokumentach strategicznych Miasta, tj. w Gdańskiej Strategii Rozwoju Miasta Gdańska do roku 2015 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015, za główne cele współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi określono:

- 1) Zdynamizowanie działań w sferze zadań publicznych oraz podniesienie ich skuteczności i efektywności.
- 2) Wsparcie tworzenia partnerstw na poziomie lokalnym. Partnerstwa jako nowy element, w roku 2008 miał być przygotowany do realizacji przez lokalne organizacje pozarządowe przy pomocy Miasta.

Program Współpracy na rok 2008 jako rozwinięcie celów głównych określił także cele strategiczne. Są nimi na podstawie ust. 1 ww. dokumentu:

- a) objęcie współpracą możliwie najszerszych obszarów aktywności obywatelskiej,
- b) poszerzanie i popieranie postaw proobywatelskich, przede wszystkim wolontariatu,
- c) wzmocnienie pozycji organizacji i zapewnienie im równych szans w realizacji zadań publicznych, przez powierzanie i wspieranie coraz większej ilości zadań z jednoczesnym zapewnieniem odpowiednich środków na ich realizację,
- d) działania na rzecz przygotowania – budowania warunków i gotowości – podmiotów życia społecznego do partnerskich realizacji współpracy na rzecz rozwoju.

Naczelnym założeniem realizacji celów Programu określono doskonalenie jakości współpracy oraz sposobu realizacji zadań, które to dokonywać ma się poprzez poszerzanie zakresu, wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań oraz wypracowywanie, ustanawianie oraz przestrzeganie standardów.

Standardy te to prowadzenie współpracy w oparciu o zasady pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji oraz jawności. Są one podstawą i warunkiem zadowalającej obie strony współpracy. Zasada pomocniczości zdefiniowana została jako zasada o charakterze ustrojowym i oznaczająca uporządkowanie wzajemnych relacji oraz podziału zadań między sektorem publicznym a sektorem obywatelskim. Oznacza ukierunkowanie na umacnianie obywateli, ich wspólnot i organizacji oraz ograniczanie interwencjonizmu państwa i administracji lokalnej. Zasada suwerenności stron rozumiana jest jako prawo stron do niezależności i odrębności w samodzielnym definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów i zadań. Kolejna podstawowa zasada to zasada partnerstwa oznaczająca podjęcie współpracy w identyfikowaniu i definiowaniu problemów i zadań, współdecydowanie o alokacji środków na ich realizację, wypracowywanie najlepszych

sposobów ich realizacji oraz traktowanie się wzajemnie jako podmioty równoprawne w tych procesach. Wyszczególniono także zasadę efektywności polegającej na wspólnym dążeniu do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych. I ostatnie to zasada uczciwej konkurencji oraz zasada jawności. Zakładają one kształtowanie przejrzystych zasad współpracy, opartych na równych i jawnych kryteriach wyboru realizatora zadania publicznego oraz na zapewnieniu równego dostępu do informacji.

Program Współpracy na rok 2008 określił formy w jakich Miasto podejmuje działania wspólne z organizacjami pozarządowymi. Są nimi:

- 1) Zlecenie organizacjom realizacji zadań publicznych, finansowanych z budżetu Miasta Gdańska, na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz w ustawie o pomocy społecznej.
- 2) Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i realizowanych zadaniach, w szczególności poprzez publikowanie informacji na stronach internetowych Miasta Gdańska.
- 3) Konsultowanie z Gdańską Radą Działalności Pożytku Publicznego projektów aktów normatywnych dotyczących sfer współpracy.
- 4) Organizowanie szkoleń i udzielania pomocy merytorycznej organizacjom.
- 5) Promowanie i udzielanie pomocy w tworzeniu dobrego wizerunku organizacji.
- 6) Udostępnianie na preferencyjnych warunkach lokali komunalnych, sal konferencyjnych i sprzętu technicznego w celu realizacji zadań organizacji.
- 7) Udzielanie pomocy w nawiązywaniu współpracy regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej z partnerami o podobnym profilu działania.
- 8) Prowadzenie aktualizowanej bazy danych na temat organizacji działających na terenie Miasta Gdańska.
- 9) Praca wspólnych mieszanych zespołów tematycznych.

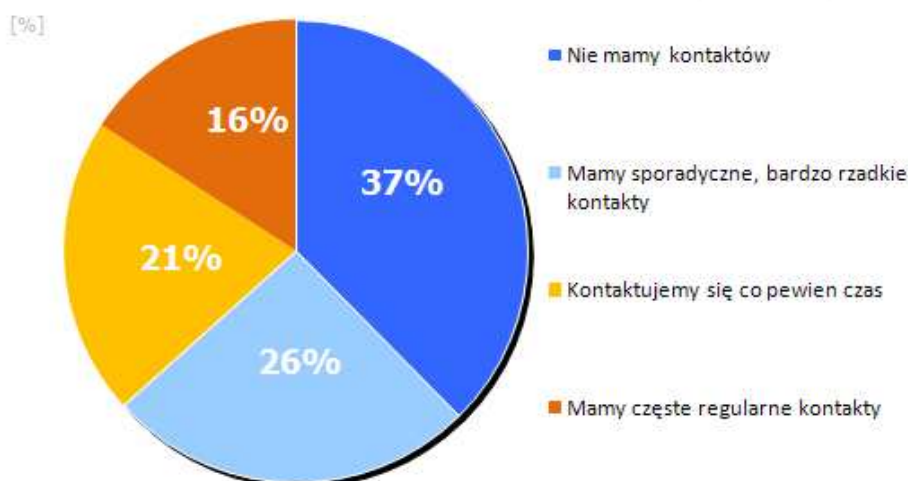
Sprawozdanie poniższe odnosi się do poszczególnych form współpracy jednostek Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz mieszkańców Gdańska. Obejmuje więc współpracę wszelkich jednostek podległych samorządowi lokalnemu oraz ponad 1600 organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie Miasta Gdańska w roku 2008 (na koniec badanego roku w prowadzonej przez Urząd bazie aktywnych organizacji znajdowało się 570 organizacji) w formie stowarzyszeń, fundacji, związków stowarzyszeń itp.). Sprawozdanie zostało podzielone na rozdziały obejmujące współpracę pozafinansową oraz finansową. Współpracę finansową uszczegółowiono do poziomu zadań publicznych wyszczególnionych określonych w Ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz.U. 2003 nr 96 poz. 873). Dodatkowo sprawozdanie uzupełniono o interpretację badań organizacji pozarządowych w Gdańsku przeprowadzonych pod koniec roku 2007 przez PBS DGA dla Urzędu Miasta Gdańska w zakresie percepcji współpracy.

PERCEPCJA WSPÓŁPRACY - PERSPEKTYWA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W GDAŃSKU

Rozdział poniższy opiera się o informacje zawarte w „Raporcie z badania organizacji pozarządowych w Gdańsku – PBS DGA dla Urzędu Miejskiego w Gdańsku” z końca 2007 a odnosi się do percepcji współpracy organizacji sektora pozarządowego z jednostkami samorządu lokalnego.

Spośród 428 organizacji pozarządowych objętych badaniem zdecydowana większość deklaruje, iż współpracuje z jednostkami samorządu lokalnego. Najistotniejszymi dla realizacji celów organizacji były kontakty z samorządem lokalnym i jego agendami na szczeblu powiatu lub gminy (12,2%), innymi organizacjami pozarządowymi w Polsce (12,1%), lokalną społecznością, w której działają (12,1%), instytucjami użyteczności publicznej (11,6%). Stanowi to wyraźny sygnał o wadze i roli jednostek gminnych w rozwoju sektora pozarządowego.

Jak często Państwa organizacja kontaktuje się z Samorządem lokalnym i jego agendami?



Badane organizacje zadeklarowały także w jakiej formie najczęściej współpracują z jednostkami samorządu gminnego. Są to zacytujac od najczęstszych odpowiedzi:

- formalne uczestnictwo (w charakterze członków, obserwatorów, zapraszanych gości, ekspertów) w komisjach, grupach roboczych powoływanych przez samorząd (55% odpowiedzi),
- korzystanie ze wsparcia finansowego działania przez jednostki samorządowe (52%),
- uczestnictwo w przygotowywaniu przez samorząd dokumentów służących rozwojowi gminy/powiatu/regionu (52%): w tym strategia rozwoju gminy, strategia rozwiązywania problemów społecznych, program działań na rzecz osób niepełnosprawnych, program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, lokalna strategia rozwoju rynku pracy,
- wzajemne uzgadnianie przedsięwzięć - prowadzenie wspólnych programów, akcji, imprezy (48%),

- bieżąca wymiana informacji (45%),
- korzystanie ze wsparcia pozafinansowego - samorząd oddelegowuje pracowników, użycza sprzęt itd. (39%),
- nieformalne kontakty z pracownikami socjalnym/urzędnikami w celu wymiany informacji (36%).

Wyniki powyższe sugerują, iż współpraca organizacji pozarządowych z samorządem lokalnym opiera się na trzech filarach. Są nimi konsultacje i współpraca przy tworzeniu polityki współpracy oraz polityki rozwoju lokalnego, korzystanie ze wsparcia finansowego i pozafinansowanego oferowanego przez samorząd oraz trzeci filar to realizacja wspólnych projektów. Jako niezbędne i stanowiące element łączący filary jest posiadanie dobrej komunikacji między partnerami we współpracy (tu: bieżąca wymiana informacji oraz nieformalne kontakty z pracownikami samorządu). Warte zauważenia są tu dwa elementy. Po pierwsze, iż żadna z powyższych form współpracy nie jest dominująca w stosunku do innych. I po drugie, a jednocześnie wynikające z pierwszej uwagi, iż współpraca z samorządem nie opiera się tylko i wyłącznie na współpracy finansowej.

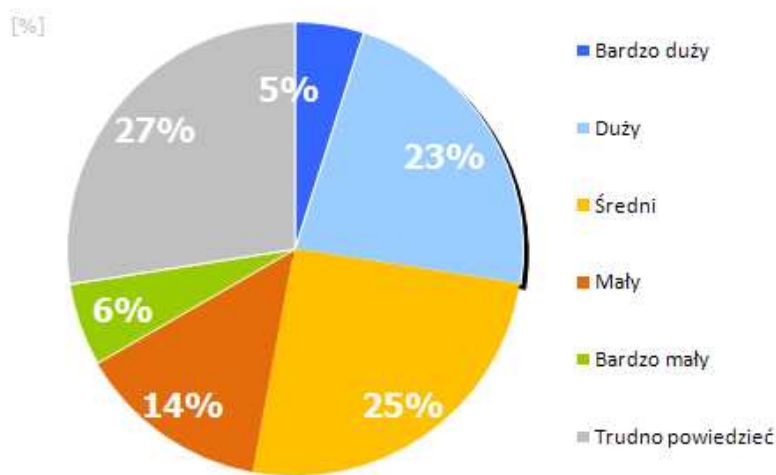
Ciekawy zestaw odpowiedzi uzyskano pytając organizacje pozarządowe o percepcję zasad współpracy z Urzędem Miasta. Za istotne w tej kwestii uznano:

- ogłaszane są publicznie, otwarte konkursy ofert/przetargi na realizację zadań publicznych – 60%,
- publicznie podawana jest informacja o tym, które organizacje uzyskały wsparcie, oraz na jaką kwotę – 44%,
- istnieją jasno określone i z góry znane terminy składania i rozpatrywania wniosków o dotację – 43%,
- obowiązuje ujednolicony formularz wniosku o dotację – 40%,
- istnieje tzw. Roczny Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi - ogólny, powszechnie dostępny dokument określający zasady współpracy między organizacjami a samorządem (np. uchwała samorządu, rozporządzenie itp.) – 31%,
- decyzje o przyznaniu środków podejmowane są kolegialnie, np. przez komisje z udziałem radnych, ekspertów etc. – 33%,
- decyzje o przyznaniu środków publicznych zapadają w oparciu o merytoryczne kryteria – nie liczą się układy, znajomości, polityczne rozgrywki, związki radnych z organizacjami) – 23%,
- istnieje możliwość podpisywania umów wieloletnich – 11%,
- w naszym przekonaniu samorząd w ogóle nie współpracuje z organizacjami – 8%.

Jako istotne zasady wymienione zostały przede wszystkim przejrzystość - upublicznianie procesu przeprowadzania konkursów na dofinansowanie oraz partnerstwo przy decydowaniu o przyznaniu środków. Jeżeli przypomnimy sobie wcześniejsze informacje o formach współpracy zastanawiające jest, iż w zasadach współpracy na linii samorząd – sektor pozarządowy dominuje forma współpracy finansowej, forma dofinansowania działań organizacji pozarządowych przez jednostki miejskie.

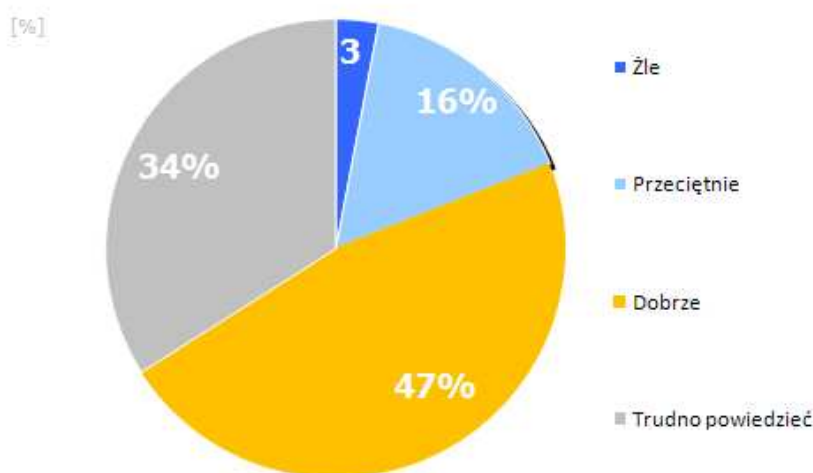
Ponad połowa organizacji uważa jednak, iż mają one wpływ na formy współpracy z samorządem, a konkretnie na dokument je regulujący a więc roczny program współpracy. Podobnie jest w przypadku realizacji zapisów tego dokumentu - badane organizacje najczęściej twierdzą, że są one „raczej” realizowane (50%).

Czy wg Państwa opinii organizacje miały wpływ na ostateczny charakter Rocznej Programu Współpracy?



Jeżeli spojrzymy na poszczególne jednostki administracji publicznej i ocenę współpracy z nimi przez badane organizacje pozarządowe najgorzej ocenione zostały Ochotnicze Hufce Pracy (3%), źle – MOPS w Gdańsku (6%), przeciętnie – Wojewódzki Urząd Pracy (21%), dobrze – Urząd Wojewódzki (11%), najlepiej zaś – Urząd Miasta (40%). Jako konfliktogenne okazały się najczęściej kontakty z samorządem lokalnym i jego agendami na szczeblu powiatu lub gminy (32%), a następnie z innymi organizacjami pozarządowymi w Polsce (23%), rządem, instytucjami państwowymi na szczeblu centralnym oraz mediami lokalnymi (po 9%).

Ocena organizacji pozarządowych współpracy z Urzędem Gminy.



WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA MIASTA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Jednym z kluczowych elementów programu współpracy jest funkcjonowanie na mocy zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska nr 38/05 z dnia 19 stycznia 2005 r. **Gdańskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego**. Rada jest ciałem o charakterze doradczym – opiniującym oraz inicjatywnym w zakresie działalności pożytku publicznego. Rada powyższa opiniuje między innymi coroczny Program Współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi.

W 2007 roku wybrano skład rady na drugą kadencję, to jest na lata 2007 – 2009. W 2008 r. skład Rady został zwiększony do 18 osób i wyglądał następująco:

- Lech Kaźmierczyk - przedstawiciel Rady Miasta Gdańska,
- Jacek Teodorczyk- przedstawiciel Rady Miasta Gdańska,
- Regina Białousów - przedstawiciel Prezydenta Miasta Gdańska,
- Helena Chmielowiec - przedstawiciel Prezydenta Miasta Gdańska,
- Teresa Plichta- przedstawiciel Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Gdańska,
- Jacek Wilczewski - przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdańsku,
- Lidia Makowska - przedstawiciel Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych,
- Izabela Chorzelska - przedstawiciel Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych,
- Dorota Granoszevska - Babiańska - przedstawiciel Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych,
- Beata Matyjaszczyk - przedstawiciel Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych,
- Zygmunt Medowski - przedstawiciel Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych,
- Wojciech Bystry - przedstawiciel Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych,
- Olga Walentynowicz - przedstawiciel Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych,
- Wojciech Suchy - przedstawiciel Gdańskiej Rady Organizacji Pozarządowych,
- Zbigniew Gruca - osoba zaufania publicznego rekomendowana przez przedstawicieli samorządu,
- Magdalena Skiba – przedstawiciel Wydziału Spraw Społecznych, kierownik Referatu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,
- Iwona Herholz - przedstawiciel Wydziału Spraw Społecznych.

W roku 2008 Gdańska Rada spotkała się 12 razy, w tym: jako kapituła wybierająca laureata nagrody Prezydenta im. Lecha Bądkowskiego dla wyróżniającej się organizacji i Gdańskiego Darczyńcę Roku oraz jedno spotkanie wyjazdowe w Gdańsku Sobieszewie. W trakcie drugiej kadencji Rada wypracowała zasady, tryb powstawania, funkcjonowania partnerstw z organizacjami lub podmiotami społecznymi w szczególności do projektów realizowanych przy udziale funduszy europejskich, ramowy kalendarz konkursów zamieszczonych na stronie internetowej Miasta w oparciu o który, ogłaszane są otwarte konkursy ofert, procedurę uzupełniania braków formalnych ofert na realizację zadań publicznych, o których

mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz zasady ewaluacji i monitoringu programu współpracy.

W Mieście Gdańsk funkcjonują także cztery inne **rady społeczne**:

- Gdańska Rada Oświatowa,
- Gdańska Rada Seniorów,
- Gdańska Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- Gdańska Rada Sportu.

Oraz na podobnej zasadzie funkcjonujące:

- Zespół Monitorująco-Wdrożeniowy ds. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Gdańska,
- Komisje grantowe we wszystkich wydziałach i jednostkach organizacyjnych Miasta, gdzie są rozstrzygane konkursy w trybie Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz w trybie Ustawy o pomocy społecznej,
- Forum Lokalnej Agendy 21 (we współpracy Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta z organizacjami pozarządowymi).

W efekcie rozwoju współpracy i odpowiedzi na coraz większe potrzeby sektora pozarządowego Prezydent Gdańska w dniu 28 marca 2007 r. powołał do życia **Referat Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi**, w strukturach Wydziału Spraw Społecznych. W roku 2008 w wyniku poszerzania zakresu działania nowego Referatu postanowiono wzmocnić go kadrowo i ogłoszono konkurs na nowych pracowników. Konkurs przeprowadzono pod koniec roku kalendarzowego a dwóch nowych pracowników zostało zatrudnionych na początku roku 2009.

Referat Współpracy z Organizacjami pozarządowymi w omawianym roku rozpoczął także projekt międzynarodowy w ramach programu Urbact II. Projekt My Generation ukierunkowany na promocję pozytywnego potencjału młodzieży w mieście, w kontekście współpracy z sektorem pozarządowym został kolejną płaszczyzną współpracy ukierunkowanej na kreowanie wspólnej – społecznej polityki młodzieżowej. Projekt realizowany będzie do kwietnia 2011 roku a jego efektem końcowym będzie Lokalny Plan Działania - założenia polityki młodzieżowej w Mieście Gdańsk. Do realizacji projektu włączono przedstawicieli najbardziej znaczących organizacji pozarządowych działających na rzecz młodzieży.

Urząd Miejski w Gdańsku prowadzi **bazę danych** organizacji pozarządowych wykorzystywaną do aktywizacji sektora poprzez rozpowszechnianie informacji o potencjalnych działaniach. Baza ta zamieszczona jest także na stronie internetowej Miasta Gdańska z nieograniczonym dostępem do niej (www.gdansk.pl, w zakładce Nasze Miasto, Organizacje Pozarządowe, Organizacje Pozarządowe działające na terenie Gdańska). Dane zawarte w bazie wykorzystywane są do przesyłania zaproszeń na tematyczne konferencje, seminaria, warsztaty itp., ogłaszania konkursów na dofinansowanie, o granty - nie tylko miejskie, promowania działań lokalnych organizacji pozarządowych - rozsyłka informacji o ich działalności itd. Baza prowadzona jest na podstawie dobrowolnych ankiet zgłoszeniowych i aktualizacyjnych. Na koniec roku 2008 zawierała ona informacje o **570 organizacjach** działających na terenie Miasta Gdańsk, w tym o 16 nowych organizacjach, zaktualizowano 8.

Innym elementem realizacji Programu Współpracy, a związanym z funkcjonowaniem bazy o organizacjach pozarządowych jest promowanie dobrego wizerunku sektora pozarządowego. **Promocja** działań organizacji wykracza poza dystrybucję działań sektora poprzez pocztę elektroniczną i polega także na wydawaniu opinii na temat poszczególnych organizacji, zazwyczaj do celów projektowych, użyczenia lokali itp. oraz przyznawaniu dorocznych nagród dla aktywnych w trzecim sektorze osób oraz organizacji (o nagrodach w dalszej części rozdziału).

Urząd Miejski w Gdańsku we współpracy z organizacjami pozarządowymi i w ramach działania Wydziału Spraw Społecznych zorganizował w roku 2008:

- konferencję „Rola Ewaluacji w kształtowaniu polityki społecznej” w dniu 31 marca (z Regionalnym Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku).
- konferencję „Aktywność obywatelska – partnerstwo – ekonomia społeczna a rozwój lokalny” dnia 15 kwietnia (z Regionalnym Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku).
- spotkanie szkoleniowo – informacyjne dnia 30 maja pt. „Młodzież w działaniu” (z Stowarzyszeniem Morena).
- konferencję – „Program współpracy jako instrument polityki władz lokalnych we wzmacnianiu partycypacji społecznej” w dniach 16-17 października 2008 w Nowym Ratuszu Miasta Gdańska (z Regionalnym Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku i Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej).
- Dzień Wolontariusza dnia 5 grudnia (z Gdańskim Regionalnym Centrum Wolontariatu).

W 2008 roku przeprowadzone były również otwarte szkolenia dla organizacji pozarządowych z zakresu przygotowania wniosków o dofinansowanie w ramach Programu Współpracy.

Kolejnym forum dyskusji i wypracowywania opinii z lokalnymi organizacjami pozarządowymi było Plenarne Spotkanie Gdańskich Organizacji Pozarządowych, które z udziałem Prezydenta Miasta Gdańska odbyło się 22 listopada. Przedstawiono i dyskutowano na nim Program Współpracy oraz skład i działania Gdańskiej Rady Organizacji Pożytku Publicznego. Plenarne spotkanie z założenia jest forum bezpośredniego spotkania sektora pozarządowego z jednostkami samorządowymi i ciałami społecznymi.

W roku 2008 Urząd Miejski udostępniał także nieodpłatnie lokale organizacjom pozarządowym. W sumie w badanym okresie przekazano w trybie użyczenia krótkoterminowego (do trzech lat) **32 lokale** (31 w roku poprzednim). Dodatkowo udostępniano organizacjom pomieszczenia do spotkań. W roku 2008 najczęściej udostępnianą na cele spotkań organizowanych przez gdańskie organizacje pozarządowe była sala obrad Nowego Ratusza.

Coraz częściej realizowane są projekty wspólne Urzędu Miejskiego i jego jednostek pomocniczych z organizacjami pozarządowymi. Efekty współpracy są różne, są jednak chęci. W przypadku rosnącej liczby wspólnych działań można wnioskować wzrost zaufania pomiędzy jednostkami sektora pozarządowego i samorządowego. Platforma współpracy

wykracza wówczas poza zwykłe relacje zleceniodawca – zleceniobiorca i przechodzi na działania partnerskie skierowane na realizację wspólnych celów.

Jako formę docenienia społecznych działań organizacji pozarządowych w Mieście Gdańsk oraz ich promowania wręczane są doroczne **nagrody** Prezydenta Miasta Gdańska. Są to nagrody: Darczyńcy Roku oraz nagrody imienia Lecha Bądkowskiego dla najlepszej w danym roku organizacji pozarządowej. Nagrodę im. L. Bądkowskiego przyznano Stowarzyszeniu Stara Oliwa za podejmowanie działań na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz inicjatyw w zakresie kultury i integracji lokalnej. Przyznano także dwa wyróżnienia, dla Fundacja Sprawni Inaczej oraz Stowarzyszenia Nasze Siedlce. Nagroda Prezydenta dla Darczyńcy Roku wymaga intensywniejszej promocji oraz upowszechniania jej idei.

Nowym poziomem współpracy Urzędu Miasta z organizacjami pozarządowymi jest zaangażowanie w programy rewitalizacyjne dzielnic Miasta Gdańska. Połączone działania mają charakter uzupełniający – obejmujący między innymi programy społeczne.

Od lipca 2008 r. w Mieście Gdańsk pracuje także **Klub Polityki Społecznej**, który w formie debat i dyskusji zajmuje się kierunkami rozwoju społecznego. Uczestniczą w nim liderzy lokalnych organizacji pozarządowych, pracownicy Referatu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miasta Gdańska oraz eksperci zewnętrzni. W pracach uczestniczy Zastępca Prezydenta Pani Ewa Kamińska. Jest to grupa nieformalna pracująca jednak z przyzwoleniem i poparciem Prezydenta Pana Pawła Adamowicza.

WSPÓŁPRACA FINANSOWA MIASTA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Współpraca finansowa Miasta w roku 2008 obejmowała zadania w zakresie :

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) przeciwdziałania patologiom społecznym, w szczególności profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) ochrony i promocji zdrowia;
- 4) działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 5) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 6) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 7) upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki, z uwzględnieniem promocji sportu;
- 8) rozwoju i wspierania nauki;
- 9) oświaty, wychowania i kształcenia ustawicznego, z uwzględnieniem wyrównywania szans edukacyjnych oraz edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionych;
- 10) krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 11) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 12) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji;
- 13) ochrony wolności, praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 14) organizacji wolontariatu i kształcenia wolontariuszy;
- 15) działalności wspomagającej technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje.

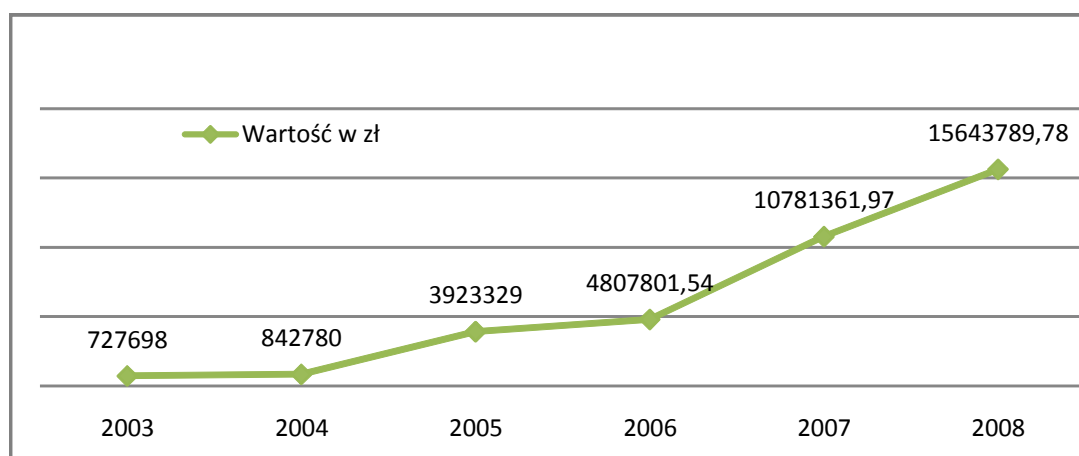
Konkursy o dofinansowanie prowadzone były przez tematycznie właściwie wydziały i jednostki Miasta Gdańsk. Wyboru dokonywały Komisje Konkursowe ds. oceny projektów w zakresie tematycznym. W skład komisji wchodzi:

- 1) 2 przedstawicieli Rady Miasta Gdańska;
- 2) 2 przedstawicieli Prezydenta Miasta Gdańska;
- 3) 3 przedstawicieli organizacji wybranych podczas spotkania plenarnego organizacji pozarządowych;
- 4) 2 specjalistów w zakresie zadania będącego przedmiotem konkursu;
- 5) 1 przedstawiciel wydziału / jednostki organizującej konkurs.

1. Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej są najliczniej reprezentowane spośród wszystkich zleczanych organizacjom pozarządowym. W roku 2008 w tym zakresie podpisano **90** umów o realizację projektów na łączną kwotę **15 643 789,78 zł**. Organizacje w liczbie 49 (w tym 45 to organizacje pozarządowe) realizujące zadania zostały wyłonione z spośród 102 ofert w trakcie 7 konkursów jakie przeprowadził Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku. Projekty realizowane w tym zakresie tematycznym można podzielić na grupy docelowe:

- a) pomoc dla osób bezrobotnych – organizacja warsztatów pracy - 20 475,- zł ; 89 osób objętych pomocą;
- b) pomoc osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym – prowadzenie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej, świadczenie usług specjalistycznych, prowadzenie indywidualnych szkoleń rehabilitacyjnych, prowadzenie terapii itp. - 5 064 695,42 zł ; 7 927 osób, 28 259 świadczeń, 44 porady;
- c) pomoc dla osób bezdomnych – zapewnienie schronienia, posiłku, ubrania - 2 280 544,- zł; 115 227 świadczeń;
- d) pomoc osobom starszym – prowadzenie dziennych ośrodków wsparcia, klubu seniora - 4 491 693, 69 zł; 627 osób objętych pomocą;
- e) pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych – prowadzenie zajęć w ramach pałcówek opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenie specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej, prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej dla osób maltretowanych, prowadzenie ośrodków adopcyjno – opiekuńczych - 3 590 484, 17 zł; 6 621 osób;
- f) pomoc dla osób ubogich – zapewnienie gorących posiłków i pomocy rzeczowej - 195 897,50 zł; 1 324 osoby; 40 937 posiłków; 10 400 porad.



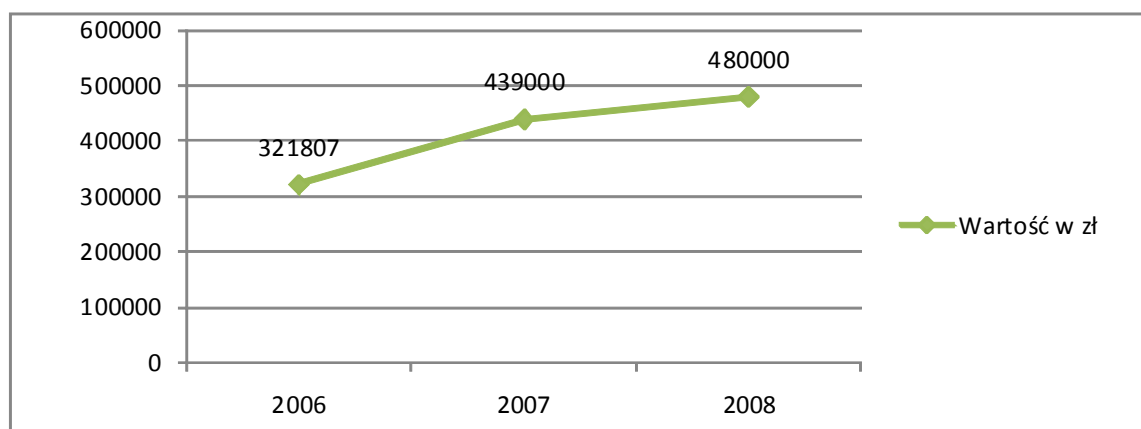
Środki przyznane na realizację zadań Miasta Gdańsk z zakresu pomocy społecznej przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych w latach 2003 -2008.

2. Edukacja

Realizacja zadań publicznych w zakresie edukacji dotyczyła zadań zleconych w trybie konkursowym poprzez Wydział Spraw Społecznych i Wydział Edukacji. Ogólna kwota przeznaczona na te zadania w 2008 roku wyniosła **480 000,- zł**, za którą wykonano **37** projektów wyłonionych w 4 konkursach.

W ramach konkursów przeprowadzonego przez Wydział Edukacji dofinansowano organizację zajęć dla słuchaczy Akademii Trzeciego Wieku w Gdańsku oraz monitorowanie jakości edukacji „Gdańskie Lwy” przeznaczając 250 000 zł na dla dwóch organizacji (w tym jedna organizacja pozarządowa) realizujących projekty.

W ramach konkursu Wydziału Spraw Społecznych przyznano środki na realizację projektów skierowanych przede wszystkim na organizację zajęć pozaszkolnych – np. kursy języków obcych, „Nie zmarnuj talentu!”, „Kosmiczny Kosz na Śmieci”, warsztaty artystyczne, konkursy plastyczne ale także zajęcia logopedyczne, dotyczące przemocy w szkole, zajęcia z edukacji ekologicznej prozdrowotnej. Realizowane były także projekty związane z edukacją w zakresie obsługi komputera oraz sieci Internet zarówno do młodzieży szkolnej jak i osób starszych (np. „Internet Łączy Pokolenia”).



Środki przyznane na realizację zadań Miasta Gdańska z zakresu edukacji przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych w latach 2006 -2008.

3. Kultura

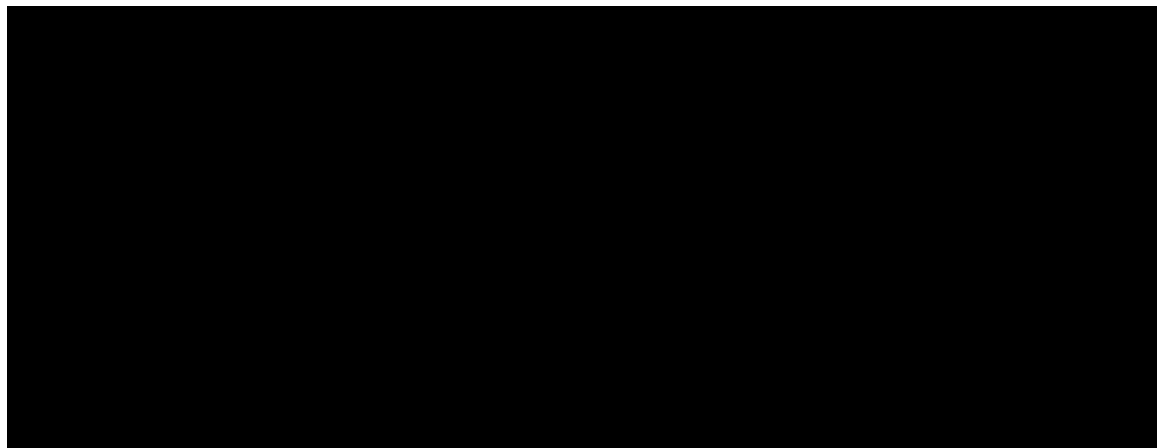
Zadania z zakresu kultury realizowane przez organizacje pozarządowe były wybierane w trybie konkursu w przypadku projektów koordynowanych przez Wydział Spraw Społecznych i w trybie zamówień publicznych przez Biuro Prezydenta ds. Kultury. W sumie zrealizowano w tym zakresie **82** projekty na kwotę **2 183 613 zł**.

Biuro Prezydenta ds. Kultury w roku 2008 przeznaczyło w sumie 1 628 613 zł na realizację 35 projektów. Były to koncerty, wystawy fotograficzne, druk publikacji, imprezy kulturalne, wystawy malarstwa itp.

W ramach konkursu zorganizowanego przez Wydział Spraw Społecznych oddano do realizacji zadania na ogólną kwotę 520 000 zł. Obejmowały one działania w zakresie:

wydawnictw, czasopism, koncertów, festiwali, imprez kulturalnych, wystawy sztuki współczesnej, konferencji naukowych, święta ulic, wędrówki dzielnicowe itp.

W formie powierzenia dofinansowano także projekt organizacji Gali wręczenia Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska im Lecha Bądkowskiego dla najlepszej organizacji pozarządowej w mieście oraz Nagrody Gdańskiego Darczyńcy Roku. Wartość dotacji wyniosła **35 000 zł**.

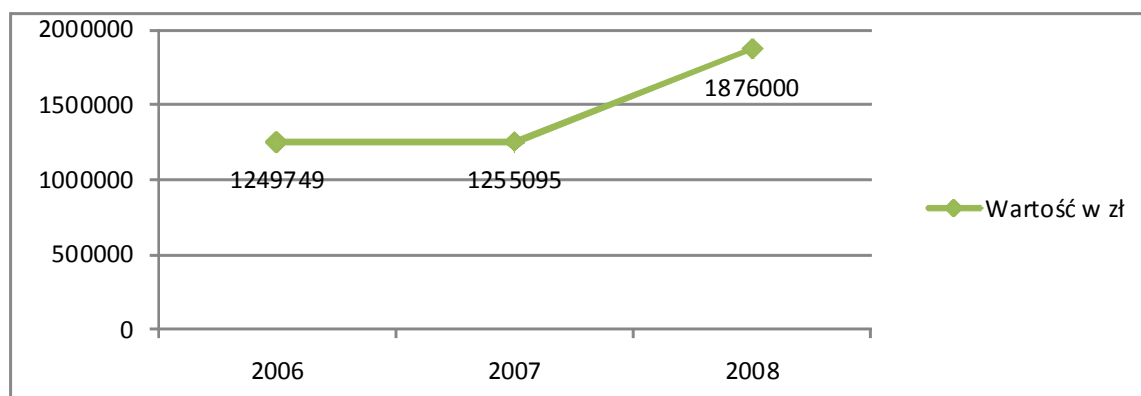


Środki przyznane na realizację zadań Miasta Gdańska z zakresu kultury przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych w latach 2006 -2008.

4. Sport

Zadania z zakresu sportu zostały wybrane przez Komisję w trzech otwartych konkursach, w których złożono 261 ofert projektowych. Za sumę **1 876 000** złotych zrealizowano **162** zadania. W trakcie roku nie zrealizowano 15 wcześniej podpisanych umów. Konkursy dla organizacji pozarządowych były realizowane przez Biuro Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012.

Projekty w zakresie sportu realizowane w 2008 roku można podzielić na dwie zasadnicze grupy zadań. Pierwszym były: organizacja szkoleń w różnych dyscyplinach sportu, organizacja współzawodnictwa, upowszechnianie kultury fizycznej oraz promocja aktywnego wypoczynku. Druga grupa to dofinansowanie zawodów, turniejów, imprez sportowych na poziomie lokalnym i międzynarodowym (w kraju i za granicą).

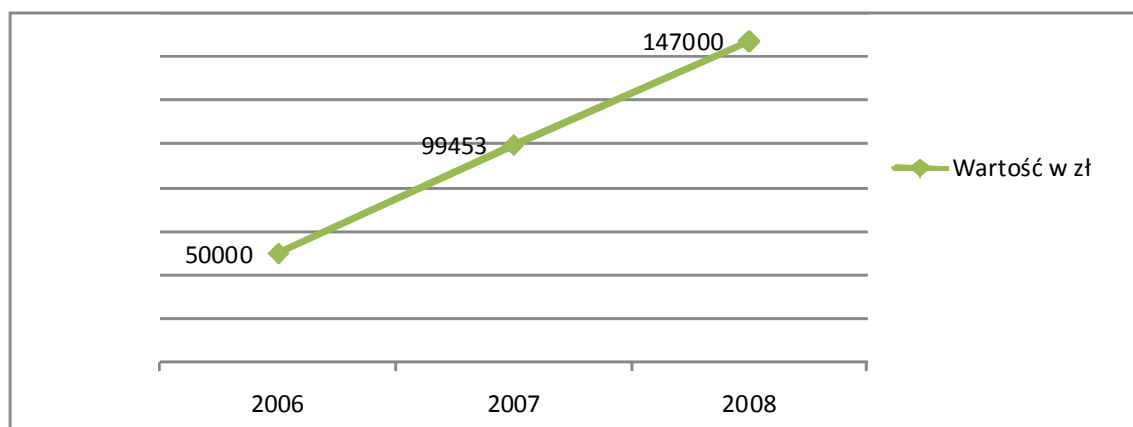


Środki przyznane na realizację zadań Miasta Gdańska z zakresu sportu przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych w latach 2006 -2008.

5. Wsparcie organizacji pozarządowych, wolontariat

W ramach wsparcia technicznego, szkoleniowego oraz informacyjnego organizacji pozarządowych przeprowadzono jeden konkurs w ramach którego dofinansowano **12** projektów na ogólną sumę **117 000 zł.** w ramach tego zakresu tematycznego zrealizowano seminaria, konferencje, fora aktywności lokalnej, szkołę liderów, gdański inkubator NGO, Dom Sąsiedzki.

Dofinansowano także **9** projektów w zakresie organizacji wolontariatu i kształcenia wolontariuszy na ogólną sumę **30 000 zł.** Dofinansowano działania skierowane na szkolenia wolontariuszy, akademie wolontariatu, klub wolontariusza itp.



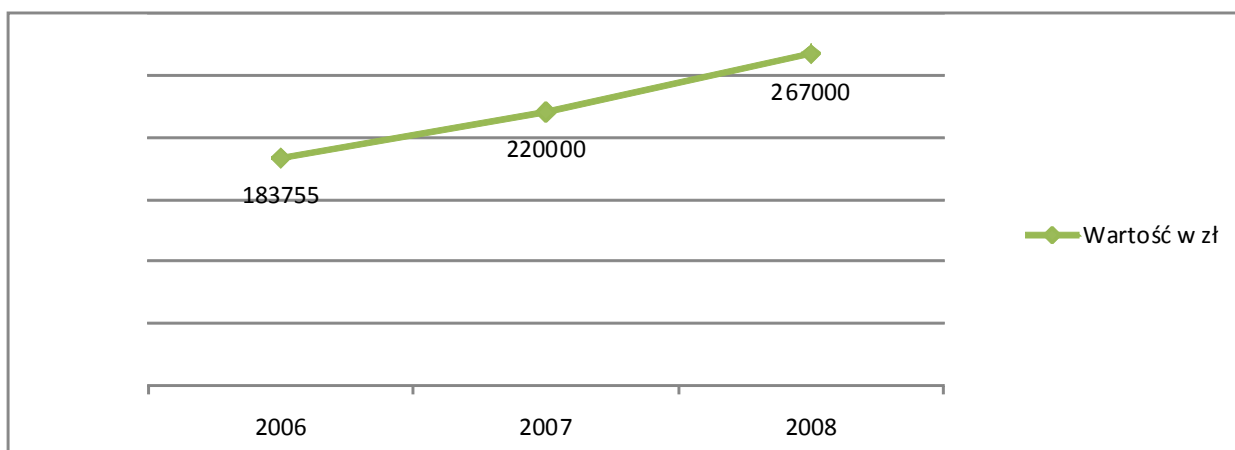
Środki przyznane na realizację zadań Miasta Gdańska z zakresu wsparcia organizacji pozarządowych oraz wolontariatu przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych w latach 2006 -2008.

6. Demokracja i prawa człowieka

W zakresie tematycznym wolność, prawa człowieka oraz swobody obywatelskie w roku 2008 zrealizowano **4** projekty na kwotę łączną **15 000 zł.** Projekty skierowane były na darmowe poradnictwo prawne, szkolenia dotyczące mobbingu i dyskryminacji oraz obsługi prawnej i psychologicznej ofiarom dyskryminacji i naruszania praw człowieka.

7. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W zakresie wypoczynku dzieci i młodzieży oraz działalności krajoznawczej zaakceptowano do dofinansowania **39** projektów na ogólną sumę **267 000 zł.** W tym zakresie wsparcia finansowego realizowano przedsięwzięcia mające na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w ich czasie wolnym a w szczególności na letni czas wolny od zajęć szkolnych. Były to zarówno obozy wędrownie, obozy wypoczynkowe, kolonie dla dzieci, półkolonie jak i obozy tematyczne – sportowe, szkoleniowe, krajoznawcze, informatyczne, harcerskie, artystyczne itd.



Środki przyznane na realizację zadań Miasta Gdańska z zakresu wypoczynki dzieci i młodzieży przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych w latach 2006 -2008.

8. Zdrowie

Zadanie z zakresu ochrony i promocji zlecane są organizacjom pozarządowym w minimalnym zakresie z uwagi na fakt, że większość realizatorów miejskiego Programu Promocji Zdrowia i Przeciwdziałania Wybranim Chorobom Społecznym oraz programów profilaktycznych to realizatorzy świadczeń zdrowotnych – zakłady opieki zdrowotnej, podmioty prywatnej lub grupowej praktyki lekarskiej i pielęgniarskiej – wyłonione również w drodze otwartego konkursu ofert oraz Ośrodki Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka.

W roku 2008 jedynie w ramach środków przeznaczonych na zapobieganie i zwalczanie AIDS wybrano do dofinansowania **1** projekt skierowany na profilaktykę HIV/AIDS dla młodzieży. Na ten cel przeznaczono **18 530 zł**.

9. Zapobieganie alkoholizmowi i narkomanii

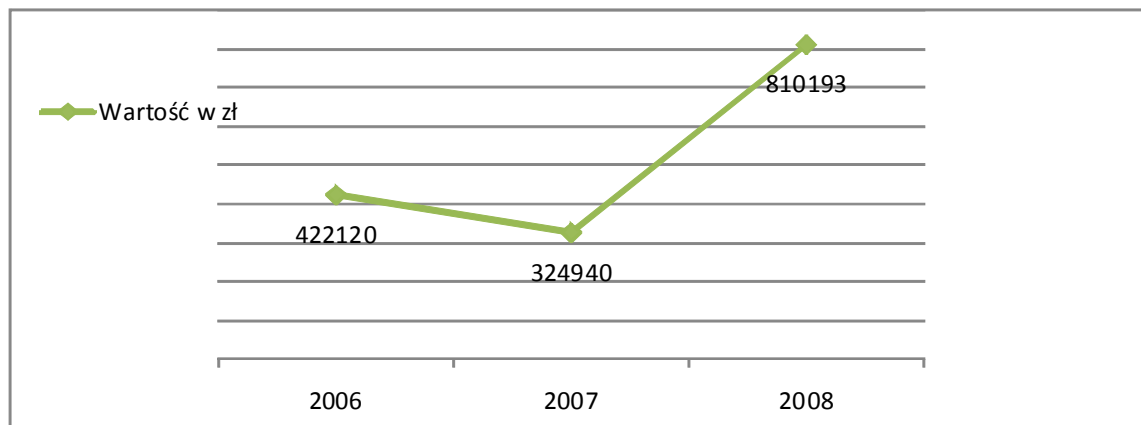
W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2008 r. zrealizowano **48** zadań na ogólną sumę **1 493 000 zł**. Projekty obejmowały szkolenia z zakresu leczenia i terapii osób uzależnionych od narkotyków, redukcji szkód wśród osób uzależnionych od narkotyków, szkolenia z zakresu oferty postterapeutycznej dla osób po zakończonej terapii od narkotyków, punkty porad prawnych, psychologicznych, ofiar przemocy, obozy terapeutyczne, terapie grupowe i indywidualne, klub młodzieżowy, zajęcia edukacyjno – terapeutyczne, stowarzyszenia abstynenckie.

W porównaniu do lat poprzednich nastąpiła znacząca zmiana wartości środków przeznaczonych na zapobieganie alkoholizmowi i narkomanii (615 783 zł w 2006 r. i 739.000 zł w 2007 r.). Zmiana jest wynikiem dofinansowania w roku 2008 Pogotowia Socjalnego dla Osób Nietrzeźwych w wysokości 750 000 zł.

10. Ochrona środowiska

W roku 2008 ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku dofinansowano **8** projektów wybranych spośród 17 ofert w ramach dwóch konkursów zorganizowanych przez Wydział Środowiska Urzędu. Łączna kwota przyznanych dotacji wyniosła **810 193,- zł**.

Dodatkowo na podstawie umów zlecenie dofinansowano dwa projekty na łączną sumę 9 300 zł. na dwa projekty edukacji ekologicznej. W podobnym tonie Wydział Środowiska wspólnie z organizacjami pozarządowymi zorganizował festyn Zielony Weekend oraz koordynuje Forum Lokalnej Agendy 21.



Środki przyznane na realizację zadań Miasta Gdańska z zakresu ochrony środowiska przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych w latach 2006 -2008.

11. Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy

W roku 2008 Wydział Polityki Gospodarczej przeprowadził jeden konkurs dla organizacji pozarządowych w zakresie przedsiębiorczości. W jego ramach zlecono realizację projektu „Akademia Gdańskiego Przedsiębiorcy” wartości **250 000 zł** jednej organizacji – Gdańskiej Fundacji Przedsiębiorczości. W ramach projektu przeprowadzono cykl szkoleń w zakresie zakładania działalności gospodarczej, prowadzenie tej działalności w krajach Unii Europejskiej, pozyskiwania środków UE na własną działalność gospodarczą oraz przeprowadzono kursy komputerowe dla małych i średnich przedsiębiorstw. W projekcie uczestniczyło 670 mieszkańców Gdańska. Projekt Akademii jest kontynuacją działań podjętych w roku 2007, również dofinansowanych z budżetu Miasta.

12. Podsumowanie

W roku 2008 z budżetu Miasta Gdańska zrealizowano we współpracy z organizacjami **493 zadania** na łączną kwotę dofinansowania **23 184 125,78 zł**.

W ramach tej kwoty realizowane były zadania w następujących obszarach:

1. Pomocy Społecznej – 90 projektów na 15 643 789,78 zł;
2. Edukacji – 37 projektów na 480 000 zł;
3. Kultury – 82 projekty na 2 183 613 zł;
4. Sportu – 162 projekty na 1 876 000 zł;
5. Wspierania organizacji pozarządowych i wolontariatu – 21 projektów na 147 000zł;
6. Demokracji i praw człowieka – 4 projekty na 15 000 zł;
7. Wypoczynku dzieci i młodzieży – 39 projektów na 267 000 zł;
8. Zdrowia – 1 projekt na 18 530zł;
9. Zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii – 48 projektów na 1 493 000 zł;
10. Ochrony środowiska – 8 projektów na 810 193 zł;
11. Rozwoju przedsiębiorczości i rynku pracy – 1 projekt na 250 000 zł.

W porównaniu do lat poprzednich – 2007 r. - 16.702.147 zł i 2006 r. 9.626.973 zł oznacza znaczący **wzrost** o odpowiednio 39 % i 141 %. Zmiana ta wynika głównie ze zwiększenia środków w zakresie pomocy społecznej (o 45%, czyli prawie 4,9 mln zł), zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii (wzrost o 102%, czyli o 754 000 zł), ochrony środowiska (o 149% czyli o 485 253 zł). W przypadku zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii wzrost nakładów wynika z jednorazowego dofinansowania Pogotowia Socjalnego dla Osób Nietrzeźwych. Zwiększenie nakładów nastąpiło także na wsparcie organizacji pozarządowych i wolontariatu (o 48%, czyli prawie 48 tys zł), rozwoju przedsiębiorczości (o 16%, czyli 34 tys zł), edukacji (o 9%, czyli o 41 tys zł), wypoczynku dzieci i młodzieży (o 21 %, czyli o 47 tys zł).

Nastąpił także **spadek** środków przeznaczonych na zadania zlecane organizacjom pozarządowym w zakresie kultury (o 15%), sportu (o 33%) oraz zdrowia (o 54%). Te spadki można tłumaczyć wyodrębnionymi przez Urząd nowymi jednostkami zajmującymi się powyższą tematyką, tj. Biuro ds. Euro 2012 oraz biuro Gdańsk 2016 Metropolia Gdańska Europejska Stolica Kultury.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Program charakteryzuje się dużą różnorodnością tematyczną obejmując praktycznie każdy zakres działalności organizacji pozarządowych w mieście. Różnorodność ta ma bardzo niejednorodne odzwierciedlenie w podziale środków wykorzystanych w ramach Programu. Zdecydowana większość, bo aż 67% finansów przeznaczona została na zadania z zakresu pomocy społecznej. Jednocześnie występuje dysproporcja w liczbie zadań i środkach przekazanych na pozostałe zakresy tematyczne. Dwa najslabiej dofinansowane zakresy to: demokracja i zdrowie - były wsparte odpowiednio tylko 15 000 oraz 18 530 zł.

Bardzo istotne ze względu na rozwój potencjału trzeciego sektora zadanie: wspieranie organizacji pozarządowych i wolontariatu zostało dofinansowane środkami w wysokości 147 000 zł, co stanowi zaledwie 0,6 % wszystkich środków w Programu. Skutkować może to niedostatecznym rozwojem zasobów trzeciego sektora.

Duże zróżnicowanie zadań powoduje, że są zlecane w drodze konkursów organizacjom przez wiele jednostek miejskich. Organizacja pozarządowa chcąc realizować zadania nie ma możliwości pełnej percepcji działań Miasta na rzecz sektora. Zróżnicowanie jednostek dysponujących środkami w ramach Programu prowadzi do zróżnicowania interpretacji procedur przyznawania i rozliczania dotacji, co często skutkuje popełnianiem błędów zarówno w ofertach jak i sprawozdaniach z realizacji zadań.

Zasada pomocniczości, określona jako podstawowa w realizacji Programu Współpracy, zakłada, iż obywatele zrzeszeni w organizacjach powinni mieć pierwszeństwo w realizacji zadań publicznych. Dopiero w przypadku, gdy nie jest to możliwe lub istnieje pewność, iż organizacja nie jest w stanie wykonać zadanie należycie, wykonawcą powinny być jednostki publiczne. Zasada ta w pełni nie jest realizowana a organizacje w dalszym ciągu zmuszane są konkurować z podmiotami publicznymi. Konkurencja ta zazwyczaj stawia podmioty publiczne w uprzywilejowanej pozycji w głównej mierze z uwagi na zasoby kadrowe, finansowe, organizacyjne i informacyjne.

Rekomendacje do tworzenia i realizacji Programu Współpracy w latach następnych:

- Konkursy na realizację zadań publicznych Miasta, powinny być skierowane przede wszystkim do organizacji pozarządowych. Natomiast jednostki miejskie winny składać swoje projekty w konkursach wyłącznie na zadania, których organizacje pozarządowe realizacji się nie podejmują. Jednostki miejskie winny koncentrować swoje wysiłki na współpracy z organizacjami i wspierania ich tak, aby w przyszłości organizacje mogły same realizować te zadania.
- Potrzebna jest nowa forma współpracy wynikająca z analizy sygnalizowanych przez trzeci sektor potrzeb – Centrum Wsparcia Organizacji Pozarządowych wraz z ustaleniem standardów jego funkcjonowania.
- W dalszym ciągu wzmocnienia wymaga realizacja priorytetu ukierunkowanego na wspieranie organizacji, w szczególności wsparcie nowo powstających organizacji oraz koalicji w dzielnicach.
- Wypracowanie jednolitych zasad organizacji konkursów, wzoru umów, trybu rozliczania i sprawozdawczości z realizacji Programu Współpracy we wszystkich wydziałach i jednostkach Miasta.

- Wyodrębnienie z ogólnego konkursu ofert przedsięwzięć cyklicznych, priorytetowych w poszczególnych zakresach tematycznych oraz zadań wieloletnich, ciągłych.

Projekty te stanowią sztuczną konkurencję dla pozostałych oferentów i pozostałych propozycji, gdyż ze względu na swój priorytetowy dla Miasta charakter posiadają także priorytet w uzyskaniu dofinansowania. Nie neguje to oczywiście celowości takich projektów, a jedynie sposób i źródło ich dofinansowania – czyli finansowanie ich w ramach otwartego konkursu ofert.

- Rewitalizacja społeczna jako nowe zadanie powinna znaleźć silniej zaakcentowane odzwierciedlenie w Programie Współpracy.
- Potrzeba kontynuacji prac nad utworzeniem funduszu pożyczkowego dla organizacji pozarządowych i wypracowaniem zasad dofinansowania wkładu własnego organizacji w projektach realizowanych ze środków spoza budżetu miejskiego, tak aby znalazło to bezpośrednie odzwierciedlenie w budżecie Miasta.